

اخلاق بهک

قطب‌نمای مسیر اخلاق و تربیت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اخلاق بهک

قطب‌نمای مسیر اخلاق و تربیت

یا عِثْمَ
حَسْبُكَ
بِرَّكَ

ما صر، ۷ بدام برن

آیت الله ناصری رحمته الله از استادشان آیت الله سید محمد کشمیری رحمته الله
 درخواست می‌کنند تا اسم اعظم را به ایشان بیاموزد. ایشان
 می‌فرماید: «اگر اسم اعظم را می‌خواهی، از نام مبارک صاحب
 الزمان غفلت مکن. اسم اعظم، همان جمله یا صاحب الزمانِ اَعْتَنی، یا
 صَاحِبَ الزَّمانِ اُدْرِکْنی است.»

اقل الخلیفه رحمته الله

اخلاق پوهک

قطب‌نمای مسیر اخلاق و تربیت

جام اسرار^(۳)

گزیده‌ای از سخنان حضرت آیت الله ناصری رحمه الله علیه
در شرح فرائد از زیارت جامعہ کبیره

بنیاد علمی فرهنگی هاد

۱۴۰۲

قطب‌نمای مسیر اخلاق و تربیت

نصری دولت‌آبادی، محمد، ۱۳۰۹ - ۱۴۰۱	سرشناسه :
زیارت‌نامه جامعه کبیره، فارسی - عربی، شرح	عنوان قراردادی :
جام اسرار : گزیده‌ای از سخنان حضرت آیت‌الله ناصری علیه السلام در شرح فرازهایی از زیارت جامعه کبیره/تحقیق و تدوین سیدحبیب حسینی زنانی.	عنوان و نام پدیدآور :
قم: موسسه فرهنگی هنری دارالهدی، انتشارات خلق، ۱۴۰۰ -	مشخصات نشر :
ج.	مشخصات ظاهری :
موسسه فرهنگی هنری دارالهدی، انتشارات خلق؛ ۷۶، ۷۷.	فروست :
مجموعه آثار حضرت آیت‌الله ناصری؛ دفتر پنجم: سیره‌ی اخلاقی اهل بیت علیهم السلام ؛ ۲۵.	شابک :
دوره ۶-۲۹-۶۸۱۶-۶۰۰-۹۷۸؛ ج. ۹-۲۸-۶۸۱۶-۶۰۰-۹۷۸؛	
ج. ۲۰-۲۷-۶۸۱۶-۶۰۰-۲۹۷۸	
فیبا	وضعیت فهرست نویسی :
نمایه.	یادداشت :
کتابنامه.	یادداشت :
گزیده‌ای از سخنان حضرت آیت‌الله ناصری حفظه‌الله در شرح فرازهایی از زیارت	عنوان دیگر :
زیارت‌نامه جامعه کبیره -- نقد و تفسیر	جامعه کبیره.
Jami>ah Kabireh prayer -- Criticism and interpretation	موضوع :
زیارت‌نامه‌ها	موضوع :
(Ziyarat-namah (Prayers for visiting shrines*	موضوع :
حسینی زنانی، سیدحبیب، ۱۳۵۵ -	شناسه افزوده :
BP۲۷۱/۲۰۴۲۲	رده بندی کنگره :
۲۹۷/۷۷۷	رده بندی دیویی :
۷۵۶۵۴۴۰	شماره کتابشناسی ملی :
فیبا	وضعیت رکورد :

جام اسرار

سخنان حضرت آیت‌الله ناصری علیه السلام

در شرح فرازهایی از ایرات جامعه کبیره (جلد سوم)

تحقیق و تدوین: سید حبیب حسینی زنانی

ناشر: انتشارات خُلُق | شمارگان: ۱۰۰۰

تمام حقوق محفوظ است.

قم، خیابان صفائیه، کوچه ۲۳، پلاک ۸، انتشارات خُلُق

۰۹۱۲۳۵۱۳۸۷۲ - ۰۲۵۳۷۷۳۷۴۲۹

بنیاد علمی فرهنگی هاد

فهرست

گفتار هفتاد و چهارم: اهل بیت علیهم‌السلام واسطه‌های درگاه الهی / ۲۱

- ۲۱..... شرح فراز «وَمُقَدِّمُكُمْ أَمَامَ ظَلَمَتِي وَخَوَائِجِي وَإِزَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَأُمُورِي»
 معنای «وَمُقَدِّمُكُمْ»
 ۲۲..... ضرورت توسل به اهل بیت علیهم‌السلام موقع دعا و درخواست
 ۲۵..... اهمیت صلوات فرستادن بر اهل بیت
 ۲۶..... تاثیر صلوات برای اهل بیت علیهم‌السلام
 ۲۸..... آثار صلوات

گفتار هفتاد و پنجم: لزوم ایمان به اسرار اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۹

- ۲۹..... شرح فراز «مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ وَشَاهِدُكُمْ وَغَائِبِكُمْ وَأَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ»
 ۳۱..... معنای مؤمن
 ۳۱..... انواع اسرار
 ۳۳..... معنای عبارت «وَشَاهِدُكُمْ وَغَائِبِكُمْ وَأَوَّلَكُمْ وَآخِرَكُمْ»

گفتار هفتاد و ششم: لزوم تسلیم بودن در برابر اهل بیت علیهم‌السلام / ۳۵

- ۳۵..... شرح فراز «وَمُؤَوِّضٌ فِي ذَلِكَ كُلِّهِ إِلَيْكُمْ وَتُسَلِّمُ فِيهِ مَعَكُمْ»
 ۳۵..... تسلیم در برابر اهل بیت علیهم‌السلام یا خدا؟
 ۳۷..... شرط رسیدن به هدایت خاصه
 ۳۹..... علت لزوم تسلیم بودن در برابر اهل بیت
 ۴۰..... مقام تسلیم، فوق مقام رضا
 ۴۱..... ارکان ایمان

گفتار هفتاد و هفتم: وظیفه ما در برابر اهل بیت علیهم‌السلام / ۴۳

- ۴۳ شرح فراز «وَقُلُوبِي لَكُمْ مُسَلِّمٌ وَرَأْيِي لَكُمْ تَبِعٌ وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ»
- ۴۳ معانی قلب
- ۴۵ معنای «وَرَأْيِي لَكُمْ تَبِعٌ»
- ۴۶ معنای عبارت «وَنُصْرَتِي لَكُمْ مُعَدَّةٌ»
- ۴۶ راه‌های نصرت اهل بیت علیهم‌السلام
- ۴۷ اهمیت یزاری از دشمنان اهل بیت
- ۵۰ لعن دشمنان و نصرت اهل بیت علیهم‌السلام

گفتار هفتاد و هشتم: اهل بیت علیهم‌السلام احیاء کنندگان دین / ۵۳

- ۵۳ شرح فراز «حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ دِينَهُ بِكُمْ وَيُرِدَّكُمْ فِي آيَاتِهِ»
- ۵۳ معنای احیای دین
- ۵۴ معنای دیگر احیاء دین
- ۵۵ حیات دین
- ۵۶ آثار ایمان
- ۵۷ ولایت؛ روح ایمان
- ۵۷ معنای «وَيُرِدَّكُمْ فِي آيَاتِهِ»

گفتار هفتاد و نهم: ایمان به اهل بیت علیهم‌السلام / ۵۹

- ۵۹ شرح فراز «فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَا مَعَ عَدُوِّكُمْ أَمَنْتُ بِكُمْ وَتَوَلَّيْتُ آخِرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَوَّلَكُمْ»
- ۶۰ اقسام ایمان
- ۶۰ راه تثبیت ایمان به اهل بیت علیهم‌السلام
- ۶۱ اهمیت احسان به والدین
- ۶۲ اهمیت احترام به اهل بیت
- ۶۳ معنای «أَمَنْتُ بِكُمْ»
- ۶۳ معنای «وَتَوَلَّيْتُ آخِرَكُمْ بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَوَّلَكُمْ»

گفتار هشتادم: لزوم برائت از دشمنان اهل بیت / ۶۷

شرح فراز «وَبَرِّئْتُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ أَعْدَائِكُمْ وَمِنْ كُلِّ وَلِيحَةٍ دُونَكُمْ وَكُلِّ مُطَاعٍ سِوَاكُمْ وَمِنَ الْأَيْمَةِ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ»	۶۷
معنای جبت و طاغوت	۶۷
معنای «وَمِنْ كُلِّ وَلِيحَةٍ دُونَكُمْ وَكُلِّ مُطَاعٍ سِوَاكُمْ»	۷۰
معنای «وَمِنَ الْأَيْمَةِ الَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ»	۷۳
اهمیت و جایگاه تولی و تبری	۷۴
لزوم همراهی تولی و تبری	۷۵
رابطه محبت و اطاعت	۷۷
اهمیت برائت از منظر روایات	۷۸
مروری بر ماجرای فدک	۸۰
صلوات یا لعن؟	۸۲

گفتار هشتاد و یکم: لزوم ثبات داشتن بر ولایت و محبت اهل بیت (علیهم السلام) / ۸۳

شرح فراز «فَتَّبَعْتَنِي اللَّهُ أَبَدًا مَا حَيَّيْتُ عَلَى مَوَالِيكُمْ وَ مَحَبَّتِكُمْ وَ دِينَكُمْ وَ وَفَّقَنِي لِطَاعَتِكُمْ»	۸۳
هدیه فرستادن برای ملائکه مقرب	۸۵
معنای «وَوَفَّقَنِي لِطَاعَتِكُمْ»	۸۷

گفتار هشتاد و دوم: شفاعت اهل بیت (علیهم السلام) / ۸۹

شرح فراز «وَرَزَقَنِي شَفَاعَتَكُمْ وَ جَعَلَنِي مِنْ خِيَارِ مَوَالِيكُمُ التَّابِعِينَ لِمَا دَعَوْتُمْ إِلَيْهِ»	۸۹
انواع رزق	۸۹
غذای روح	۹۰
آثار مجالس اهل بیت (علیهم السلام)	۹۱
غذاهای مضر برای روح	۹۲
حقیقت چشم چرانی	۹۳
حقیقت غیبت مؤمن	۹۴
معنای «وَرَزَقَنِي شَفَاعَتَكُمْ»	۹۵
معنای لغوی شفاعت	۹۶

معنای اصطلاحی شفاعت.....	۹۷
شفاعت در قرآن.....	۹۷
شفاعت در ادعیه و زیارات.....	۹۹
شفاعت در روایات.....	۱۰۰
لزوم ایمان به شفاعت اهل بیت علیهم‌السلام	۱۰۵
شفاعت میرزای قمی رحمته‌الله	۱۰۶

گفتار هشتاد و سوم: ویژگی‌های دوستان اهل بیت علیهم‌السلام / ۱۰۹

.....	۱۰۹
شرح فراز «وَجَعَلَنِي مِنْ خِيَارِ مَوَالِيكُمُ التَّائِبِينَ لِمَا دَعَوْتُمْ إِلَيْهِ».....	۱۰۹
دوستان کامل اهل بیت علیهم‌السلام	۱۰۹
مراتب رشد انسان.....	۱۱۰
مرتبه اول: اسلام.....	۱۱۰
مرتبه دوم: ایمان.....	۱۱۱
مرتبه سوم: تقوا و عبودیت.....	۱۱۲
مرتبه چهارم: زهد.....	۱۱۳
راه تحصیل زهد.....	۱۱۳
برخورد زیبای آياز در برابر سلطان محمود.....	۱۱۵
مرتبه پنجم: ولایت.....	۱۱۶

گفتار هشتاد و چهارم: لزوم پیروی از اهل بیت علیهم‌السلام / ۱۱۹

شرح فراز «وَجَعَلَنِي مِمَّنْ يَنْتَقِصُ آثَارَكُمْ وَ يَسِلُّكَ سَبِيلَكُمْ».....	۱۱۹
فضائل تسبیح حضرت زهرا علیها‌السلام	۱۲۰
اهمیت روایات اهل بیت علیهم‌السلام	۱۲۱
ولایت، عامل سعادت جاودانه.....	۱۲۲

گفتار هشتاد و پنجم: اهل بیت علیهم‌السلام، وسیله رسیدن به خدا / ۱۲۵

شرح فراز «مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدَأَ بِكُمْ وَمَنْ وَخَّذَهُ قَبْلَ عُنْكُمْ وَمَنْ فَصَدَهُ تَوَجَّهَ بِكُمْ مَوَالِي لَا أُخْصِي ثَنَاءَكُمْ وَلَا أَبْلُغُ مِنَ الْمَدْحِ كُنْهَكُمْ وَمِنْ الْوُصْفِ قُدْرَكُمْ وَأَنْتُمْ نُورُ الْأَخْيَارِ وَ هُدَاةُ الْأَبْرَارِ وَ حُجَجُ الْبَرِّ» .. ۱۲۵

اهل بیت علیهم‌السلام ، اسماء حسناى حقّ	۱۲۶
معناى «مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِدَأْ بِكُمْ»	۱۲۶
معناى اوّل	۱۲۶
معناى دوّم	۱۲۷
راه شناخت خدا	۱۲۷
بزرگ‌ترین آیه خدا	۱۲۸
خطبه بدون الف حضرت امیر علیه‌السلام	۱۲۸
خطبه بدون نقطه حضرت امیر علیه‌السلام	۱۲۹
معناى سوّم	۱۳۲
معناى «وَمَنْ وَحَدَهُ قَبْلَ عَنكُم»	۱۳۳
معناى «وَمَنْ قَصَدَهُ تَوَجَّهَ بِكُمْ»	۱۳۳
اهل بیت علیهم‌السلام دلیل خلقت عالم	۱۳۳
شناخت حیوانات نسبت به امام علیه‌السلام	۱۳۴
صحبت کردن حضرت امیر علیه‌السلام با پرندگان	۱۳۵
معناى «مَوَالِيَّ لَا أُخْصِي ثَنَاءَكُمْ وَ...»	۱۳۶
علّت ناتوانی ما به شناخت اهل بیت علیهم‌السلام	۱۳۷
وَ أَنْتُمْ نُورُ الْأَخْيَارِ وَ هُدَاةُ الْأَبْرَارِ وَ حُجَجُ الْعِبَارِ	۱۳۹

گفتار هشتاد و ششم: اهل بیت علیهم‌السلام واسطه‌های نزول رحمت الهی / ۱۴۱

شرح فراز «بِكُمْ فَتَحَ اللَّهُ وَ بِكُمْ يَخْتِمُ وَ بِكُمْ يُنْزِلُ الْغَيْثَ وَ بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ»	۱۴۱
اهل بیت علیهم‌السلام اوّلین مخلوقات الهی	۱۴۳
معناى «وَ بِكُمْ يَخْتِمُ»	۱۴۸
معناى «وَ بِكُمْ يُنْزِلُ الْغَيْثَ وَ بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ»	۱۴۸
اهل بیت علیهم‌السلام مایه ایمنی زمینی‌ها	۱۴۹
معناى «وَ بِكُمْ يُمَسِّكُ السَّمَاءُ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ»	۱۵۱

گفتار هشتاد و هفتم: اهل بیت علیهم‌السلام معلّم ملائکه / ۱۵۳

شرح فراز «وَ بِكُمْ يُنْفِثُ الْهَمَّ وَ يَكْشِفُ الضُّرَّ وَ عِنْدَكُمْ مَا نَزَّلَتْ بِهِ رُسُلُهُ»	۱۵۳
---	-----

- معنای «وَعِنْدَكُمْ مَا نَزَّلَتْ بِهِ رُسُلُهُ» ۱۵۳
- اهل بیت علیهم‌السلام معلم ملائکه ۱۵۴
- اهمیت صحیفه سجادیّه ۱۵۵
- اهمیت دعا ۱۵۶
- صلوات و دعا بر ملائکه ۱۵۸

گفتار هشتاد و هشتم: اهل بیت علیهم‌السلام ثروت‌مندترین مخلوقات خدا / ۱۶۱

- شرح فراز «اتَاكُمْ اللَّهُ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ» ۱۶۱
- معنای «العالمین» ۱۶۱
- ماجرای هندوانه‌شناسی با چشم بصیرت ۱۶۲
- حسابرسی انبیا در روز قیامت ۱۶۵
- دعای اهل بیت علیهم‌السلام برای شیعیان ۱۶۶

گفتار هشتاد و نهم: تواضع همه مخلوقات در برابر اهل بیت علیهم‌السلام / ۱۶۹

- شرح فراز «طَاطَأَ كُلُّ شَرِيفٍ لِّشَرَفِكُمْ وَ يَخَعُ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لِّطَاعَتِكُمْ» ۱۶۹
- معنای «يَخَعُ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لِّطَاعَتِكُمْ» ۱۶۹
- معنای «خَضَعَ كُلُّ جَبَّارٍ لِّفَضْلِكُمْ» ۱۷۲
- کرامتی از حضرت موسی بن جعفر علیه‌السلام ۱۷۲

گفتار نودم: اهل بیت علیهم‌السلام زمینه‌سازان سعادت / ۱۷۵

- شرح فراز «وَفَازَ الْفَائِزُونَ بِوِلَايَتِكُمْ» ۱۷۵
- دلیل اختلاف مراتب انبیا ۱۷۵
- انبیای اولوالعزم ۱۷۶
- معانی اولوالعزم ۱۷۶
- علت دستیابی اهل بیت علیهم‌السلام به درجات عالی ولایت ۱۷۷
- راه رسیدن به مرتبه ولایت ۱۷۷
- رکن اوّل ۱۷۸
- رکن دوّم ۱۷۹
- رکن سوّم ۱۷۹

اهمّیت عبودیت و بندگی ۱۸۰

گفتار نود و یکم: اهل بیت علیهم‌السلام وسیله رسیدن به رضوان الهی ۱۸۳

شرح فراز «يَكُنْ مُسْلِكٌ إِلَى الرِّضْوَانِ وَ عَلَى مَنْ جَحَدَ وَلَا يَتَّكُمُ غَضَبُ الرَّحْمَنِ» ۱۸۳

معانی رضوان ۱۸۳

کرامتی از حضرت سلمان رضی‌الله‌تعالی‌عنه ۱۸۵

فضیلت حضرت سلمان رضی‌الله‌تعالی‌عنه ۱۸۶

معنای «وَعَلَى مَنْ جَحَدَ وَلَا يَتَّكُمُ غَضَبُ الرَّحْمَنِ» ۱۸۶

چرا غضب الرحمن؟ ۱۸۶

گفتار نود و دوم: ذکر اهل بیت علیهم‌السلام / ۱۹۱

شرح فراز «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا وَ أَتَمِّبِي وَ أَنْفُسِي وَ أَهْلِي وَ مَالِي ذَكِّرْكُمْ فِي الذَّاكِرِينَ أَسْمَاؤُكُمْ فِي الْأَسْمَاءِ وَ

أَجْسَادُكُمْ فِي الْأَجْسَادِ» ۱۹۱

معنای «ذَكِّرْكُمْ فِي الذَّاكِرِينَ» ۱۹۴

معنای ذکر ۱۹۴

قاعده گفتن ذکر ۱۹۵

معنای «أَسْمَاؤُكُمْ فِي الْأَسْمَاءِ وَ أَجْسَادُكُمْ فِي الْأَجْسَادِ» ۱۹۷

خصوصیات بدن مطهر اهل بیت علیهم‌السلام ۱۹۷

گفتار نود و سوم: عظمت مقام اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۰۱

شرح فراز «وَأَعْظَمَ شَأْنُكُمْ وَ أَجَلُ خَطَرِكُمْ» ۲۰۱

معنای دیگر «وَأَعْظَمَ شَأْنُكُمْ» ۲۰۲

معنای «وَأَجَلُ خَطَرِكُمْ» ۲۰۳

گفتار نود و چهارم: وفای به عهد اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۰۵

شرح فراز «وَأَوْفَىٰ عَهْدِكُمْ وَ أَصْدَقَ وَعْدِكُمْ» ۲۰۵

معنای اول ۲۰۵

عهد بستن انبیا ۲۰۶

معنای دوم ۲۰۸

معنای سَوَم ۲۰۹
ماجرای جوان خام و درخواست اسم اعظم ۲۱۰

گفتار نود و پنجم: نورانیت کلام اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۱۳

شرح فراز «كَلَامُكُمْ نُورٌ وَ أَفْرَاقُكُمْ زُشْدٌ» ۲۱۳
مقام نورانیت اهل بیت علیهم‌السلام ۲۱۳
معنای «كَلَامُكُمْ نُورٌ» ۲۱۶
معنای «وَأَفْرَاقُكُمْ زُشْدٌ» ۲۲۰
داستان سفرِ پرضرر ۲۲۰

گفتار نود و ششم: وصیت تقوی، وصیت مهم اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۲۳

شرح فراز «وَوَصَّيْتُكُمُ التَّقْوَى» ۲۲۳
معنای «وصیت» ۲۲۶
معنای وصیت خدا ۲۲۶
وصیت انبیا ۲۲۶
وصیت نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم ۲۲۷
وصیت حضرت امیر علیه‌السلام به امام حسن مجتبی علیه‌السلام ۲۳۰
وصیت امامان علیهم‌السلام ۲۳۲
اهمیت وصیت نمودن ۲۳۳
تقوا در قرآن ۲۳۷
معنای تقوا ۲۳۸
داستان عشق حقیقی ۲۴۱
ادب آياز در برابر سلطان محمود ۲۴۱
تقوا و آزادی ۲۴۳
آثار تقوا ۲۴۴
الف. نزول برکات ۲۴۴
ب. محافظت ۲۴۵

- ج. بخشش و مغفرت ۲۴۵
د. تشخیص حق و باطل ۲۴۶

گفتار نود و هفتم: بخشش و کرم اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۴۹

- شرح فراز «وَفِعْلُكُمْ الْخَيْرِ وَ عَادَتُكُمْ الْإِحْسَانُ وَ سَجِيَّتُكُمْ الْكَرَمُ» ۲۴۹
جلوه‌هایی از معرفت حضرت زینب علیها‌السلام ۲۵۰
معنای «وَعَادَتُكُمْ الْإِحْسَانُ» ۲۵۲
جود و بخشش امام حسین علیه‌السلام ۲۵۲
کرامتی از حضرت صادق علیه‌السلام ۲۵۳
معنای «وَسَجِيَّتُكُمْ الْكَرَمُ» ۲۵۵
نمونه‌ای از بزرگواری و کرامت امام مجتبی علیه‌السلام ۲۵۶
ضرورت توسل به اهل بیت علیهم‌السلام ۲۵۶

گفتار نود و هشتم: مدارا کردن اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۵۹

- مدارا کردن اهل بیت علیهم‌السلام ۲۵۹
شرح فراز «وَسَائِدُكُمْ الْحَقُّ وَالصِّدْقُ وَالرِّفْقُ وَ قَوْلُكُمْ حُكْمٌ وَ حَتْمٌ» ۲۵۹
انواع اسامی حضرت حق ۲۶۰
معنای رفق ۲۶۱
سیره پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در برخورد با مشکلات ۲۶۱
نمونه‌ای از مدارای حضرت موسی علیه‌السلام ۲۶۲
معنای «وَقَوْلُكُمْ حُكْمٌ وَ حَتْمٌ» ۲۶۳

گفتار نود و نهم: عدم امکان توصیف کامل اهل بیت علیهم‌السلام / ۲۶۷

- شرح فراز «كَيْفَ أَصِفُ حُسْنَ تَنَائِيكُمْ وَأُخْصِي جَمِيلَ بَلَائِكُمْ» ۲۶۷
معنای «وَأُخْصِي جَمِيلَ بَلَائِكُمْ» ۲۶۸
اهمیت توسل به اهل بیت علیهم‌السلام ۲۷۱

گفتار صدم: برکات اهل بیت علیهم‌السلام برای ما / ۲۷۳

شرح فراز «وَبِكُمْ أَخْرَجَنَا اللَّهُ مِنَ الدَّلِيلِ... بِمَوْلَاتِكُمْ عَلَّمَنَا اللَّهُ مَعَالِمَ دِينِنَا وَ أَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ

دُنْيَانَا وَ بِمُؤَالَاتِكُمْ تَمَّتِ الْكَلِمَةُ وَ عَظُمَتِ التَّعَمُّةُ».....	۲۷۳
معنای دیگر «و بِكُمْ أَخْرَجَنَا اللَّهُ مِنَ الدُّلَى».....	۲۷۴
حضرت علی علیه السلام ، معلم جبرئیل علیه السلام	۲۷۵
معنای «بِمُؤَالَاتِكُمْ عَلَّمَنَا اللَّهُ مَعَالِمَ دِينِنَا وَ أَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ دُنْيَانَا».....	۲۷۶
معنای اوّل.....	۲۷۶
معنای دوّم.....	۲۷۶
آثار و برکات محبّت اهل بیت علیهم السلام	۲۷۷
حضور اهل بیت علیهم السلام بالای سر محتضر.....	۲۷۷
معنای «و أَصْلَحَ مَا كَانَ فَسَدَ مِنْ دُنْيَانَا».....	۲۸۱
ریشه مشکلات ما.....	۲۸۱
معنای «و بِمُؤَالَاتِكُمْ تَمَّتِ الْكَلِمَةُ وَ عَظُمَتِ التَّعَمُّةُ».....	۲۸۲
معنای لغوی «کلمه».....	۲۸۲
معنای اصطلاحی «کلمه».....	۲۸۳
کلمه «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ».....	۲۸۵
فضیلت «لا اله الا الله».....	۲۸۵
معنای اوّل «و عَظُمَتِ التَّعَمُّةُ».....	۲۸۸
مراتب توحید.....	۲۸۸
معنای دوّم «و عَظُمَتِ التَّعَمُّةُ».....	۲۹۰
معنای سوّم «و عَظُمَتِ التَّعَمُّةُ».....	۲۹۲

گفتار صد و یکم: ولایت اهل بیت علیهم السلام عامل وحدت و برادری / ۲۹۵

شرح فراز «و اتَّخَذْتُمُ الْفُرْقَةَ».....	۲۹۵
رفاقت‌های حقیقی اصحاب اهل بیت علیهم السلام	۲۹۶
پرهیز از تبری از دوستان اهل بیت علیهم السلام	۲۹۸
تأثیر اعمال صالح در نورانیت دل.....	۳۰۰

گفتار صد و دوّم: ولایت اهل بیت علیهم السلام شرط قبولی اعمال / ۳۰۳

شرح فراز «و بِمُؤَالَاتِكُمْ تُقْبَلُ الطَّاعَةُ الْمُفْتَرَضَةُ».....	۳۰۳
ولایت، شرط قبولی اعمال.....	۳۰۳

- معنای «وَلَكُمْ الْمَوَدَّةُ الْوَاحِبَةُ» ۳۰۷
ولایت، عامل طهارت باطنی ۳۰۸

گفتار صد و سوم: درجات و مقامات اهل بیت (علیهم‌السلام) / ۳۱۱

- شرح فراز «وَلَكُمْ الْمَوَدَّةُ الْوَاحِبَةُ وَالْدَّرَجَاتُ الرَّفِيعَةُ وَالْمَقَامُ الْمُحْمُودُ وَالْمَكَانُ الْمَعْلُومُ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَالْجَاهُ الْعَظِيمُ... وَ الشَّفَاعَةُ الْمُقْبُولَةُ» ۳۱۱
معنای «وَالشَّفَاعَةُ الْمُقْبُولَةُ» ۳۱۳

گفتار صد و چهارم: دعا و درخواست / ۳۱۷

- شرح فراز «رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَ اتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ» ۳۱۷
ابعاد و زوایای تبعیت از اهل بیت (علیهم‌السلام) ۳۱۹
لزوم صداقت در زیارت ۳۲۱
معانی مختلف «فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ» ۳۲۲
معنای اول ۳۲۲
معنای دوم ۳۲۲
معنای سوم ۳۲۲

گفتار صد و پنجم: ثبات قدم بر ولایت اهل بیت (علیهم‌السلام) / ۳۲۵

- شرح فراز «رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ» ۳۲۵
معنای «وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً» ۳۲۷

گفتار صد و ششم: اهل بیت (علیهم‌السلام) حافظان اسرار الهی / ۳۳۱

- شرح فراز «فَبِحَقِّ مَنِ انْتَمَنَّاكُمْ عَلَى سِرِّهِ وَ اسْتَرْعَاكُمْ أَمْرَ خَلْقِهِ وَ قَرْنَ طَاعَتَكُمْ بِطَاعَتِهِ لَمَّا اسْتَوْهَبْتُمْ دُنُوبِي... فَإِنِّي لَكُمْ مُطِيعٌ مَنْ أَطَاعَكُمْ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ عَصَاكُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ» ۳۳۱
اطلاع امام زمان (علیه‌السلام)، از زمان ظهور ۳۳۲
سوال: چرا قسم به صاحب سر بودن اهل بیت (علیهم‌السلام)؟ ۳۳۳
معنای «فَأِنِّي لَكُمْ مُطِيعٌ مَنْ أَطَاعَكُمْ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَ مَنْ عَصَاكُمْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ» ۳۳۵

گفتار صد و هفتم: اهل بیت علیهم‌السلام بهترین شفیعان درگاه الهی / ۳۴۱

شرح فراز «اللَّهُمَّ إِنِّي لَوْ وَجَدْتُ شَفْعَاءَ أَقْرَبَ إِلَيْكَ... فَيَحْقِقُهُمُ الَّذِي أَوْجَبَتْ لَهُمْ عَلَيْكَ أَسْأَلُكَ أَنْ تُدْخِلَنِي فِي جُمْلَةِ الْعَارِفِينَ بِهِمْ وَبِحَقِّهِمْ وَفِي زُمْرَةِ الْمُزْحَمِينَ بِشَفَاعَتِهِمْ»	۳۴۱
لزوم پرهیز از غلو.....	۳۴۴
معنای «فَيَحْقِقُهُمُ الَّذِي أَوْجَبَتْ لَهُمْ...»	۳۴۴
محرومین از شفاعت.....	۳۴۹
اول: منکران شفاعت.....	۳۴۹
دوم: سبک شمارندگان نماز.....	۳۴۹
سوم: استفاده کننده مسکرات.....	۳۵۰
چهارم: مشرکین و ظالمین.....	۳۵۰
پنجم: دشمنان اهل بیت علیهم‌السلام	۳۵۱
معنای «إِنَّكَ أَزْهَمُ الرَّاحِمِينَ»	۳۵۱

گفتار صد و هشتم: بحثی پیرامون صلوات / ۳۵۳

شرح فراز «وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا»	۳۵۳
معنای لغوی صلوات.....	۳۵۳
معنای اصطلاحی صلوات.....	۳۵۵
پاسخ به یک اشکال.....	۳۵۶
عبادت ملائکه حامل عرش.....	۳۵۸
نتیجه صلوات فرستادن برای اهل بیت علیهم‌السلام	۳۵۹
علت صلوات بر پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم	۳۶۱
فضیلت و آثار صلوات.....	۳۶۲
رمز استعجاب دعا.....	۳۶۴
اقسام صلوات.....	۳۶۷
معنای «وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا»	۳۶۸

گفتار صد و نهم: کفایت الهی / ۳۷۷

شرح فراز «وَحَسْبُنَا اللَّهُ»	۳۷۷
--------------------------------	-----

۳۷۹..... معنای ترس از خدا

گفتار صد و دهم: توکل بر خدا / ۳۸۵

۳۸۵..... شرح فراز «وَنِعْمَ الْوَكِيلُ»

۳۸۵..... ایمان و توحید مخلوقات الهی

۳۸۶..... معنای لغوی توکل

۳۸۶..... معانی اصطلاحی توکل

۳۸۷..... معنای اَوَّل

۳۸۸..... معنای دَوِّم

۳۸۹..... معنای سَوِّم

۳۸۹..... مبنا و منشأ توکل

۳۹۰..... توکل در قرآن

۳۹۲..... دستوری برای حل مشکلات

۳۹۳..... اهمیت و آثار توکل بر خدا

۳۹۵..... داستانی در مورد عاقبت توکل بر خدا

۳۹۸..... داستان عجیب روزی رسانی خدا برای گنجشک کور

۴۰۰..... رابطه توکل و تلاش

۴۰۱..... داستان توکل ناصحیح شترسوار

۴۰۲..... اهمیت کار و تلاش

۴۰۳..... داستان کاسبی با دستان خالی

۴۰۴..... راهکار معرفتی برای رسیدن به توکل

گفتار هفتاد و چهارم

اهل بیت علیهم‌السلام واسطه‌های درگاه الهی

شرح فراز «و مُقَدِّمُكُمْ أَمَامَ طَلِبَتِي وَ حَوَائِجِي وَ إِزَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَ أُمُورِي»

در اینجا به این جمله رسیدیم که می‌فرماید: «و مُقَدِّمُكُمْ أَمَامَ طَلِبَتِي وَ حَوَائِجِي وَ إِزَادَتِي فِي كُلِّ أَحْوَالِي وَ أُمُورِي»؛ یعنی ای اهل بیت عصمت و طهارت، من جمیع خواسته‌ها و حوائج را از خدا می‌خواهم؛ لکن قبل از اینکه حوائج و خواسته‌هایم را از خدا طلب کنم، شما را واسطه قرار می‌دهم.

معنای «و مُقَدِّمُكُمْ»

«و مُقَدِّمُكُمْ» یعنی من شما را جلو می‌اندازم و شفیع قرار می‌دهم. «أَمَامَ طَلِبَتِي» یعنی قبل از اینکه خواسته‌ها و حوائج را از خدا طلب کنم، شما را واسطه و شفیع قرار می‌دهم تا خداوند خواسته‌های من را عنایت کند.

در همه حالات شما را مقدم و واسطه قرار می‌دهم؛ در بیداری، در خواب، در حال حیات، بعد از ممات، و در همه حالات «یا بن الحسن» را فراموش نمی‌کنم؛ چون الآن مسئولیت عالم وجود به عهده آن حضرت است و واسطه فیض در کل عالم وجود حضرت بقیة الله - ارواحنا له الفداء - هستند. این بزرگوار هستند که بین خالق و مخلوق واسطه‌اند. پس من هم در جمیع احوال و امور - چه امور زندگی و اقتصادی و چه امور معنوی - به شما وابسته هستم و شما را واسطه قرار می‌دهم.

در همین زیارت جامعه می‌خوانیم: «مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدْءَ يَوْمٍ بِكُمْ وَمَنْ وَحَّدَهُ قَبْلَ عَنَّاكُمْ»؛ یعنی هرکسی می‌خواهد درب خانه خدا برود، باید از طریق شما برود؛ زیرا آن کسانی که خدا را به موجودات عالم شناساندند، اهل بیت عصمت و طهارت بودند. هرکسی که بخواهد حق و حَقَانِیَّت و واقع را درباره توحید و صفات جلال و جمال حضرت حق بفهمد، باید درب خانه اهل بیت برود. تنها آنان خدا را درست و صحیح معرفی کردند.

جاهای دیگر را ببینید در مورد خدا چه خرافات عجیب و غریبی می‌گویند! پیروان بعضی از ادیان، شب‌ها روی پشت بام خانه‌هایشان علوفه می‌ریزند و معتقدند که خدا شب‌ها، سوار الاغش می‌شود و روی پشت بام‌ها می‌آید؛ لذا علف می‌ریزند تا الاغ خدا بخورد. خلاصه یک اعتقادات فاسدی دارند و در کتاب‌هایشان نوشته‌اند که زن بچه‌مرده از آن‌ها به خنده می‌افتد. آن‌ها خدا را این‌گونه معرفی کردند. حالا ببینید اسلام و تشیع، چگونه خدا را معرفی کرده است. چقدر بینشان فرق است!

البته در واقع کتاب‌هایشان را تحریف کردند و الا این تورات، تورات موسی نیست. انجیل و تورات و زبور بر انبیای قبل نازل می‌شد؛ لکن این‌هایی که الآن هست که صد درصد آن‌ها نیست. بزرگان و علما در جای خودش این مسائل را با ادله واضح ثابت کردند. فقط اهل بیت هستند که حضرت حق -جَلَّتْ عَظَمَتُهُ- را به عالم وجود همان طور که هست معرفی کردند.

ضرورت توسل به اهل بیت (علیهم‌السلام) موقع دعا و درخواست

ما در همه امور و احوالمان، و به خصوص موقع دعا کردن، باید اهل بیت را مقدم بداریم و به ایشان رجوع کنیم. از حضرت امیر (علیه‌السلام) روایت نقل شده که فرمودند:

كُلُّ دُعَاءٍ مَحْجُوبٌ عَنِ السَّمَاءِ حَتَّى تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ؛^۱

هیچ دعایی به آسمان راه نیابد، تا آنگاه که بر محمد و آل او صلوات فرستاده شود.

هرکسی که می‌خواهد دعا کند و حوائجش را از خدا طلب کند، دعایش محجوب است. چه وقت این دعا به درجه اجابت می‌رسد؟! موقعی که ذکر اهل بیت بشود و بر ایشان صلوات بفرستد. ذکر اهل بیت که شد، سبب اجابت دعا می‌شود.

از امام صادق علیه السلام روایت است که فرمودند:

مَنْ دَعَا وَلَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَفَرَفَ الدُّعَاءُ عَلَى رَأْسِهِ فَإِذَا ذَكَرَ النَّبِيَّ رُفِعَ الدُّعَاءُ؛^۲

هر کس دعایی کند و نام پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را نبرد، آن دعا بالای سرش [چون پرنده‌ای] بچرخد، و چون نام پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را برد دعا بالا رود.

در این زمینه روایاتی از اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام وارد شده است که به حد تواتر اجمالی است. پس حرفی در این مطلب نیست که هرکسی هر حاجتی که درب خانه خدا داشته باشد، اگر بدون ذکر اهل بیت باشد، این دعا محجوب و مهمل است؛ اما موقعی که متوسل به اهل بیت شد، این دعا و حاجت ترقی می‌کند و به درجه استجاب می‌رسد. البته اگر مصلحتش باشد، همان موقع به او می‌دهند؛ اما اگر مصلحتش نبود، شش ماه، یک سال، دو سال بعد می‌دهند. اگر هم اصلاً به مصلحتش نیست که در این دنیا به او بدهند، در آخرت خیلی بهترش را به او می‌دهند، و ابداً محرومش نمی‌کنند.

حضرت صادق علیه السلام روایت دیگری نقل می‌کنند که شخصی نزد نبی اکرم صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

آمد و عرض کرد: یا رسول الله، من ثلث (یک سوّم) صلواتم را بر شما گذاشتم.

۱. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص ۱۵۵.

۲. کافی، ج ۲، ص ۴۹۱.

حضرت فرمودند: کار خوبی کردی. مقداری صبر کرد و باز گفت: یا رسول الله، من نصف صلواتم را بر شما گذاشتم. حضرت فرمودند: آن بهتر است. بعد عرض کرد: یا رسول الله، من تمام صلواتم را برای شما گذاشتم. حضرت فرمودند: حال که این کار را کردی، خداوند مهمّات دنیا و آخرت شما را کفایت می‌کند.

شخصی از حضرت صادق (علیه السلام) سؤال می‌کند که یابن رسول الله، این حدیث یعنی چه؟ این حرف اعرابی که گفت من صلواتم را برای شما گذاشتم، یعنی چه؟ حضرت صادق (علیه السلام) فرمودند: معنایش این است که وقتی می‌خواهد دعا کند، اول بر محمد و آل محمد صلوات می‌فرستد.^۱

در حدیث دیگری امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید:

مَنْ كَانَتْ لَهُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَاجَةٌ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ ثُمَّ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَقْبَلَ الظَّرْفَيْنِ وَيَدْعَ الْوَسْطَ إِذَا كَانَتْ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ لَا تُحْبَبُ عَنْهُ؛^۲

هر که به درگاه خدای عز و جل حاجتی دارد، باید با صلوات بر محمد و آلش شروع کند، و سپس حاجت خود را بخواهد، و در آخر هم با صلوات بر محمد و آل محمد پایان دهد؛ زیرا خدای عز و جل کریم‌تر از آن است که دو طرف [دعا] را بپذیرد، و وسط [دعا] را واگذارد [و به اجابت نرساند]؛ زیرا صلوات بر محمد و آل محمد محبوب نیست [و بدون برخورد به حجابی بالا می‌رود].

یعنی رمز استجاب دعا این است که قبل از اینکه حاجتش را بخواهد، صلوات می‌فرستد، بعد حاجتش را ذکر می‌کند و بعد از اینکه ذکر حاجتش تمام شد،

۱. کافی، ج ۲، ص ۴۹۳.

۲. همان، ص ۴۹۴.

باز هم صلوات بفرستد. چون خداوند صلوات بر اهل بیت عصمت و طهارت را قطعاً مستجاب می‌کند و دور از کرم و لطف و عنایت و محبت حضرت حق است که اوّل و آخر دعایی را مستجاب کند؛ ولی وسطش را مستجاب نکند. این امکان ندارد.

پس اینکه در زیارت جامعه می‌فرماید: «وَمُقَدِّمُكُمْ أَمَامَ ظَلِیَّتِی» برخاسته از این نکته و قاعده است که من قبل از اینکه مشغول دعا شوم و خواسته‌هایم را تقاضا کنم، بر شما درود می‌فرستم.

اهمیت صلوات فرستادن بر اهل بیت

درباره آثار صلوات، کتاب‌های مستقل و مفصلی نوشته شده است. از جمله کتابی است به نام مجمع الصلوات که حدود سی و شش شیوه برای صلوات فرستادن جمع‌آوری کرده است و بیان کرده که هر کدامش چه آثاری دارد. برخی بزرگان کتاب‌های چند جلدی در مورد آداب و رسوم و آثار صلوات نوشته‌اند. خلاصه، این ذکر، ذکر عجیبی است.

من که صلوات می‌فرستم، اولاً در این صلوات سه اقرار و سه اعتراف هست؛ اوّل وقتی می‌گویم: «اللّهُمَّ»، به وحدانیت حضرت حق اقرار کردم؛ یعنی پروردگارا به توحید اقرار کردم و من مراتب توحید را قبول دارم. با گفتن «اللّهُمَّ»، توجّه به حضرت حق می‌شود. این کار، اقرار به مقام ربوبیت و اقرار به بندگی خودم است. بعد که می‌گویم: «صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ»، اقرار به نبوت نبی اکرم کردم. بعد که می‌خوانم: «و آل محمد»، به امامت ائمه اقرار کردم. البته ممکن است معنای «آل» مقداری توسعه داشته باشد و شامل غیر اهل بیت هم بشود؛ لکن قدر متیقّن و مسلم آن، اهل بیت است. پس وقتی من می‌گویم: «اللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» هم اقرار به وحدانیت حق کردم، هم اعتراف به نبوت نبی اکرم ﷺ و هم

اقرار به ولایت اهل بیت کردم. این برکاتی است که برای من است.

تاثیر صلوات برای اهل بیت علیهم‌السلام

کسی ممکن است بگوید این صلواتی که می‌فرستیم چه اثری بر اهل بیت دارد؟ در جواب عرض می‌کنیم اهل بیت عصمت و طهارت دو نوع مقام دارند. یک نوع مقامات طولی دارند که نسبت به حضرت حق سنجیده می‌شود و عبارت است از نزدیک بودن ایشان به حضرت حق، و انسی و ارتباطی که با حق دارند. در این جهت، مقامشان به منتها درجه ممکن رسیده است و مقامشان خیلی بالا است و کس دیگری از انبیا و اولیا مقامشان مثل آن‌ها نیست. در این جهت مقام اهل بیت عصمت و طهارت به حدی است که فوق فهم من است؛ لذا من چه بر ایشان صلوات بفرستم چه نفرستم، تأثیری ندارد. این مقام، مربوط به مقام طولی‌شان است و مقامشان سر جای خودش هست و آن‌ها نزدیک‌ترین افراد به حضرت حق هستند.

نوع دیگر از مقامات اهل بیت، مقامات عرضی است که نسبت به مخلوقات سنجیده می‌شود. در این جهت صلوات‌های ما اثر دارد و باعث می‌شود که به علم و قدرت و احاطه آن‌ها بر مخلوقات دیگر اضافه شود؛ مثلاً خواندن نماز با شرایطش یک ثوابی دارد؛ اما اگر این نماز را در مسجد خواندید، یا با تربت امام حسین علیه‌السلام خواندید، یا همراه با استعمال عطر خواندید، این کارها توسعه دیگری به نماز می‌دهد که غیر از اصل نماز است. آن ثوابی که برای اصل نماز است به جای خودش؛ اما این اعمالی که شما انجام دادید، سعه وجودیه پیدا می‌کند.

اهل بیت هم همین‌طور هستند؛ مقام اولی‌شان دست نخورده است و به حال خود هست، چه انسان برای این بزرگواران صلوات بفرستد، چه نفرستد؛ اما اگر صلوات فرستادید، مقامات ایشان سعه عرضی پیدا می‌کند؛ لذا قدرتشان،

علمشان، امکان شفاعتشان و ... برای دیگران بیشتر می‌شود. در روایات متعددی آمده است که شب‌های جمعه بر علم ائمه افزوده می‌شود.^۱

از جمله، مفصل بن عمر از قول امام صادق (ع) نقل می‌کند که حضرت فرمودند:

قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (ع) ذَاتَ يَوْمٍ وَكَانَ لَا يَكْتُبُنِي قَبْلَ ذَلِكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قُلْتُ لَبَيْكَ قَالَ إِنَّ لَنَا فِي كُلِّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ سُرُورًا قُلْتُ زَادَكَ اللَّهُ وَ مَا ذَاكَ قَالَ إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَافَى رَسُولُ اللَّهِ الْعَرْشَ وَ وَافَى الْأَئِمَّةُ مَعَهُ وَ وَافَيْنَا مَعَهُمْ فَلَا تَرُدُّ أَرْوَاحَنَا إِلَى أَبْدَانِنَا إِلَّا يَعْلَمُ مُسْتَفَادٍ وَ لَوْ لَا ذَلِكَ لَأَنْفَقْنَا؟^۲

روزی امام صادق (ع) به من فرمود: ای اباعبدالله - تا آن روز مرا به کنیه‌ام نخوانده بود- عرض کردم: لبیک. فرمود: برای ما در هر شب جمعه شادی و سروری است. عرض کردم: خدایش افزایش دهد، آن سرور چیست؟ فرمود: چون شب جمعه شود، پیغمبر (ص) به عرش خدا برآید و ائمه برآیند و ما نیز با ایشان برآئیم، پس ارواح ما به بدن‌هایمان باز نگرند، مگر با علمی که استفاده شده باشد و اگر چنین نباشد علم ما نابود گردد.

همان طور که در دعاها و احادیث، زیاد در مورد نبی اکرم و اهل بیت می‌خوانیم:

اللَّهُمَّ اَعْظِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ؛^۳

خدایا، وسیله را نصیب نبی اکرم (ص) بکن.

وسيله یعنی چه؟ در روایات آمده که منظور از وسیله، مقام شفاعت است.

علاوه بر این، یک آثار دیگری هم برای صلوات فرستادن ما بیان کرده‌اند. پس صلواتی که ما می‌فرستیم هم برای خود ما اثر دارد، هم برای اهل بیت عصمت و طهارت؛ ولو اثر عرضی باشد، نه اثر طولی؛ ولی قطعاً اثر دارد.

۱. کافی، ج ۱، ص ۲۵۳.

۲. همان، ص ۲۵۴.

۳. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال، ص ۱۵۶.

آثار صلوات

بزرگان آثار صلوات را نوشته‌اند؛ حدود پنجاه، شصت اثر برای صلوات فرستادن بیان کرده‌اند؛ از جمله اینکه:

همان‌طور که در صلوات شعبانیه اشاره شده است، با صلوات فرستادن، حقّ اهل بیت را ادا می‌کنیم. اهل بیت عصمت و طهارت گردن ما حقّ دارند. صلوات که می‌فرستیم، مقداری از حقّشان را ادا کرده‌ایم. این یکی از آثار صلوات است. یکی هم اینکه کفاره گناهان می‌شود. اثر دیگر اینکه سبب گشایش امور می‌شود. یک جهت دیگر اینکه کلید خزینه قلب است. موجب سلامتی و درمان امراض است. موجب به یاد آمدن فراموش شده‌ها است؛ با صلوات، مطالب فراموش شده یادت می‌آید. برای پیدا شدن گمشده، مؤثر است. برای قبولی طاعات، مؤثر است. برای دور شدن شیاطین تأثیر دارد. برای قبولی قول، اثرگذار است؛ مثل اینکه من می‌خواهم پیش شخصی بروم و مطلبی به او بگویم تا قبول کند، در این جور مواقع، صد صلوات بفرست و برو حرفت را بگو، إن شاء الله قبول می‌کند. صلوات، امان از غرق شدن و زیر آوار رفتن است. برای ادای قرض هم مؤثر است. خلاصه خیلی آثار برای صلوات هست که بنده به چند مورد آن اشاره کردم.

در سدرۃ المنتهی خیلی از این آثار نوشته شده است. منظور اینکه صلوات آثار عجیبی دارد! از صلوات نگذرید. در همه مشکلات خود اوّل «یا بن الحسن» را زیاد بگویید و بعد صلوات بر اهل بیت عصمت و طهارت را فراموش نکنید. ما مشکلات خود را با این رمز حل می‌کنیم، إن شاء الله.

گفتار هفتاد و پنجم

لزوم ایمان به اسرار اهل بیت

شرح فراز «مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ وَشَاهِدِكُمْ وَغَائِبِكُمْ وَأَوْلَكُمْ وَآخِرِكُمْ»

به اینجا رسیدیم که در زیارت جامعه می‌خوانید: «مُؤْمِنٌ بِسِرِّكُمْ وَعَلَانِيَتِكُمْ وَشَاهِدِكُمْ وَغَائِبِكُمْ وَأَوْلَكُمْ وَآخِرِكُمْ»؛ یعنی یابن رسول الله، من به آنچه که شما از اسرار الهی می‌دانید ایمان دارم. من به اسرار شما و به نهان و به ظاهر شما ایمان دارم. به مراتب توحید و مراتب نبوت ایمان دارم. اسراری در این زمینه هست که نمی‌دانم و ظرفیت من ایجاب نمی‌کند که تحمل کنم؛ لذا شما بیان فرمودید؛ لکن این‌ها را قبول دارم. آنچه راهم که از اصول دین، فروع دین، احکام الهی و اخلاقیات بیان کردید، با جان و دل قبول دارم. ائمه آنچه را که سبب رشد و حیات معنوی و مادی است، بیان کرده‌اند و فروگذار نکردند.

پیغمبر ﷺ فرمودند:

مَا أَعْلَمُ مِنْ عَمَلٍ يُقَرِّبُكُمْ إِلَى اللَّهِ إِلَّا وَقَدْ أَمَرْتُكُمْ بِهِ وَلَا أَعْلَمُ مِنْ عَمَلٍ يُقَرِّبُكُمْ إِلَى النَّارِ إِلَّا وَقَدْ نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ؛^۱

یعنی هر عملی را که شما را به خدا نزدیک‌تر کند، برای شما گفتم و شما را به آن امر نمودم و هر عملی را که شما را به آتش جهنم نزدیک می‌کند بیان نمودم و شما را از آن نهی کردم.

آنچه شما را به خدا نزدیک‌تر می‌کرد، زیر چتر واجبات و مستحبات قرار داده‌اند

و آنچه شما را از خدا دور می‌کرد، زیر چتر محرمات و مکروهات قرار داده و بیان فرموده‌اند. همه چیز را بیان کردند؛ حتی آداب توالّت رفتن را هم بیان نمودند که وقتی می‌خواهی وارد شوی پای چپ را بگذار. سر برهنه توالّت نرو. وقتی هم که نشستی، تکیه به پای چپ بده و پای راست را یک مقدار فراخ‌تر بگذار که زودتر فارغ شوی. موقعی هم که می‌خواهی طهارت بگیری، اوّل آب به دست بریز بعد خودت را بشوی تا کثافات به دست نچسبد.

شرع مقدّسی که تا این حد، آداب را بیان کرده است، آیا می‌شود خلیفه و جانشین پیامبر ﷺ را بیان نکرده باشد؟ آیا کسی این را می‌پذیرد؟ پیامبر اکرم ﷺ تا این حد جزئیات را بیان کرده‌اند؛ اما اهل سنت می‌گویند: خلیفه و جانشین را بیان نکرده است و گفته هرکسی را که می‌خواهید خودتان انتخاب کنید! آیا این عقلایی است؟

معنای عبارت فوق، این می‌شود که آنچه از مطالب و علوم و اسرار را می‌دانید، من به آن ایمان دارم و آنچه را که از احکام الهی بیان کرده‌اید و در ملأ و ظهور است این‌ها را هم مویه موقبول دارم. هرچه شما فرمودید، چشم می‌گویم و اعتراضی نمی‌آورم. من که مقابل علم اهل بیت جاهل محض هستم، چگونه می‌توانم اعتراض کنم؟! لذا انسان باید تابع شرع مقدّس باشد.

تابع هم بودیم، متّی بر خدا و بر پیغمبر و امامان نداریم؛ چون نفع آنچه را که عمل می‌کنیم به خودمان بر می‌گردد. چه نفعی برای خدا و پیغمبر دارد؟ چه نفعی برای ائمه اطهار دارد؟ من عبادت بکنم یا معصیت بکنم، چه ضرری برای آن‌ها دارد؟ آن‌ها در مقام خودشان هستند. نفع واجبات و مستحبات صد درصد برای خودم است. ضرر محرمات و مکروهات هم صد درصد برای خودم است. انسان خودش را باید اصلاح کند.